

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060106

DOM
2021-10-12
Stockholm

Mål nr
M 5713-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-04-21 i mål nr M 9374-20, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. KH

2. MH

Motpart

Stadsbyggnadsnämnden i Vaxholms kommun

SAKEN

Föreläggande om återställande inom strandskyddat område på fastigheten XX i Vaxholms kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Stadsbyggnadsnämndens i Vaxholms kommun föreläggande den 17 maj 2018, dnr BYGG.2018.22 (SB § 187), i den del som avser ett staket.

Dok.Id 1748748

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

KH och **MH** har yrkat att föreläggandet ska upphävas i den del som avser ett staket.

Stadsbyggnadsnämnden har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

KH och **MH** har anfört bl.a. följande: Efter ytterligare undersökning har det framkommit att ett företag rev det gamla staketet i början av 1990-talet och byggde ett nytt på samma plats. Det nya staketet försågs då med två liggande horisontella brädor till skillnad mot de fyra på varandra liggande järntrådarna i det gamla staketet. De har varit i kontakt med företagets dåvarande ägare som bekräftat detta. Det arbete som utfördes på 1990-talet utgjorde naturligt underhåll som inte borde kräva dispens.

Stadsbyggnadsnämnden har anfört bl.a. följande: Klagandena har visat att det funnits någon form av inhägnad på platsen sedan före det generella strandskyddet infördes 1975. Inhägnaden byttes dock ut till ett trästaket under 1990-talet, vilket krävde dispens. Det staket som var under uppförande 2010 är tätare och rejälare till sin konstruktion än det som tidigare fanns på platsen och har därför en större avhållande effekt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Stadsbyggnadsnämnden har förelagt **KH** och **MH** att riva ett staket. Det är ostridigt att någon form av inhägnad fanns på platsen när det generella strandskyddet infördes 1975. Frågan i målet är om någon av de två ombyggnationer som sedan dess har gjorts av denna inhägnad har krävt strandskyddsdispens. Om dispens inte har krävts saknar föreläggandet grund.

Utredningen i målet ger stöd för att det före 1975 fanns ett trästaket på fastighetens södra sida och en inhägnad bestående av stolpar och fyra horisontella järntrådar på dess västra sida. I början av 1990-talet ersattes dessa anordningar med ett staket med stolpar och horisontella brädor i två rader (vänster bild nedan). Senare har brädorna bytts ut. De nya brädorna är något kraftigare och i tre rader (höger bild nedan).

Av 7 kap. 15 § miljöbalken framgår att anläggningar eller anordningar inte får utföras inom strandskyddat område om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Före miljöbalkens ikraftträdande 1999 fanns motsvarande förbud i 16 § naturvårdslagen (1964:822).

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att de inhägnader som funnits och finns på platsen i allt väsentligt har fyllt samma funktion och inskränkt allemansrätten i lika hög grad. Ombyggnationerna har därför inte krävt strandskyddsdispens. Stadsbyggnadsnämndens föreläggande ska därmed upphävas i den del som avser staketet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald samt hovrättsråden Gösta Ihrfelt, Rikard Backelin och Ralf Järtelius, referent.

Föredragande har varit Leonard Örner.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-04-21
meddelad i
Nacka

Mål nr M 9374-20

PARTER

Klagande

1. KH

2. MH

Motpart

Stadsbyggnadsnämnden i Vaxholms kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen i Stockholms läns beslut den 13 november 2020 i ärende nr 505-27074-2018, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande om återställande inom strandskyddat område på fastigheten XX i Vaxholms kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Stadsbyggnadsnämnden i Vaxholms kommun (nämnden) beslutade att förelägga KH och MH att senast inom tre månader från det att beslutet vunnit laga kraft vidta rättelse genom att vidta följande åtgärder på fastigheten XX:

- Riva/ta bort uppförd byggnad som visas på fotografier från platsbesök.
- Ta bort samt upphöra med fortsatt uppläggning av sten, trävirke och övrigt byggmaterial.
- Riva/ta bort uppfört staket som visas på fotografier från platsbesök.
- Senast en vecka från det att föreläggandet ska vara utfört, inkomma med fotografier som styrker att föreläggandet utförts.

Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som ändrade beslutet endast på så sätt att tiden för att uppfylla föreläggandet bestämdes till sju månader från det att beslutet vunnit laga kraft.

YRKANDEN M.M.

KH och **MH** har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva nämndens beslut såvitt avser rivning/borttagande av staket. Till stöd för sin talan har de anfört i huvudsak följande.

De har fått del av innehållet i en pärm tillhörande dödsboet som tidigare ägde XX. Pärmens innehåller dokument i form av brev, kostnadsförslag, kvitton, räkningar m.m. gällande YY och XX. Dokumenten visar att ett staket bestående av stolpar med 4 liggande rader järntråd uppfördes mot allmännings längs västra tomtgränsen på XX under 1955. Ett rödmålat spjälstaketet längs den södra gränsen av XX har med största sannolikhet uppförts före 1934 samtidigt med uppförandet av det röda spjälstaketet runt östra och södra sidan av YY. De tidigare ägarna har därefter låtit utföra underhållsarbeten på staketet längs södra och västra tomtgränsen av XX varvid både stående spjälor respektive järntråden

byttes ut till två rader liggande brädor. Efter att de köpte fastigheten har de hittat och slängt långa linor av den gamla järntråden.

När de köpte fastigheten 2005 observerade de att delar av det södra och västra staketet var i behov av underhåll. De bytte ut de två raderna av liggande murkna brädor mot tre friska brädor. Om domstolen bedömer att de därigenom kan anses ha förtätat staketet på ett felaktigt sätt är de beredda att återställa till det tidigare utseendet med två liggande brädor. Alternativt kan en öppningsbar grind sättas dit. Det ursprungliga staketet åt väster, byggt år 1955, bestod emellertid av stolpar med 4 liggande rader galvaniserad järntråd emellan, vilket vid den tiden borde ha varit tämligen svårforcerat för allmänheten. Det spjalstaket av samma typ som fortfarande finns runt YY som tidigare var uppfört på den södra sidan var också betydligt tätare och mer avhållande än dagens staket.

Med hänsyn till svårigheterna att föra bevisning om omständigheter som ligger långt tillbaka i tiden ska beviskravet inte ställas för högt.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser och relevant praxis framgår av länsstyrelsens beslut.

Den fråga som mark- och miljödomstolen har att pröva är om nämnden har haft fog för sitt beslut att förelägga KH och MH att riva/ta bort uppfört staket.

Mark- och miljödomstolen instämmer i underinstansernas bedömning att det aktuella staketet avhåller och därmed hindrar allmänheten från att beträda ett allemansrättsligt tillgängligt område. Staketet är därmed en sådan anläggning som enligt 7 kap. 15 § miljöbalken inte får uppföras inom ett strandskyddsområde.

Den fråga som mark- och miljödomstolen härefter har att pröva är om stängslet på XX uppförts och funnits i motsvarande skick som idag innan 1975 då strandskyddsbestämmelserna trädde i kraft.

Mark- och miljödomstolen bedömer att det är visat att någon form av staket uppfördes på platsen innan strandskyddslagstiftningen trädde i kraft. Vid en sammantagen bedömning av materialet i målet finner domstolen emellertid att KH och MH inte har lyckats visa att ett staket med motsvarande avhållande effekt på allmänhetens tillträde till platsen har upprätthållits kontinuerligt sedan 1975. Staketet kräver därmed dispens från strandskyddsbestämmelserna. Någon dispens har inte lämnats.

Vid avvägning mellan KH och MH intresse av att avskilja området och det allmänna intresset av tillgång till området bedömer mark- och miljödomstolen att det allmänna intresset har företräde. Föreläggandet är därmed inte mer ingripande än vad som behövs. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 12 maj 2021.

Emma Johnsson

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Emma Johnsson, ordförande, och tekniska rådet Annika Billstein Andersson. Föredragande har varit tingsnotarien Ivar Mellgren.